

Pinel. in dict. rubric. part. 1. nu. 38. Paris. in addit. ad Decum, in l. 1. nu. 18. ff. de reg. jur. & alii apud Pinellum ipsum. Sed ratio, cui hæc sententia innititur, quia scilicet, indefinita æquivaler universalis; congrua non videtur, siquidem quoties aliqualis diveritas reperitur inter contenta sub universalis, æquivalentiæ illi non est locus, ut probavimus supra, lib. 1. capit. 13. num. 33. inter venalia autem, ac cætera bona maximum est discrimen, ut ex dictis constat; & ex l. servos 71. in fine, ff. de legat. 3. unde illa indefinita: lego res meas, vel usufructum bonorum meorum, æquipollere nequit universalis, propter distam diversitatem, quæ in bonis venalibus, & aliis consideratur: ad quod est textus elegans in l. si cui lana 68. ff. de legat. 3. ubi, lanâ legatâ, tinctam non deberi, Ulpianus decernit, sufficitque differentia coloris (quamvis utraque verè lana sit,) ut indefinita non æquipolleret universalis: compertum enim est, quod si legaretur omnis lana, tincta quoque contineretur, l. pediculis 34. §. Labeo ff. de aur. & argent. legat. Quamobrem non est contemnenda distinctio inter legatum universale, & generale, quam constituit Bart. in dict. §. Uxori, quem sequuntur Dec. in l. omnia, numero secundo, ff. Si cert. petat. Menoch. conf. 129. numero octavo, conf. 407. nu. 16. vers. Secundus casus, & vers. Tertius casus, conf. 1007. nu. 48. & 49. Craveta, conf. 290. numero quarto, vers. Similiter, conf. 294. nu. 1. conf. 297. nu. 6. vers. Secundò respondeo, Curt. Jun. conf. 45. nu. 4. Gozadin. conf. 14. nu. 22. conf. 16. nu. 6. conf. 82. n. 4. Rub. conf. 135. n. 3. Natta conf. 159. n. 24. lib. 1.

Ibi: Caterum hæc quarta conclusio.

27 Idem repetit Menoch. dict. præf. 137. num. octavo, semper enim, maxime ubi verba sunt dubia, menti disponentis standum est, cum illa intentioni deserviant, libro tertio, §. Conditio, ff. de adimend. legat. capit. humane 11. 22. quest. 5. Tiraquel. in l. si unquam, verb. libertis, à num. 47. Brun. à Sole in loc. commun. verbo, Verba num. 20.

Vers. Primò, si quidem.

28 Sit ita sit relictum: Lego res, vel frumentum, quod à mini est. Venalia quoque debebuntur, si alia bona in ea non reperiantur; quoniam de illis sensisse testatorem, manifestum est, cujus voluntas, si aliud diceretur, illusoria fieret, Menoch. ubi proximè, num. 9. Pinel. dict. part. 1. rubric. nu. 40.

Vers. Secundò constat.

29 Legatum particulare argenti scilicet, vel rerum, quas quis in certo loco habet, comprehendit venalia, si verbum, quocunque modo, adjiciatur, Menoch. numero de imo, Pinel. num. 42. Negusant, dict. membr. 2. num. 57. Pur. decision. 20. numero 3. lib. 3. Gozadin. dict. conf. 14. num. vigesimo secundo, Afflicti dict. decis. 106. Ruin. conf. 31. num. 5. lib. 2. Aym. in l. 1. ff. de legat. 1. Rub. dict. conf. 135. nu. secundo. Curt. Jun. consil. 45. numero quarto. De quo tamen dubitant Dec. conf. 93. nu. 3. Hieron. Gabr. conf. 98. nu. 16.

Vers. Tertio apparet.

30 Fructus collecti ex propriis agris, etsi fuerint venditioni expositi, non computantur inter venalia, ut mercès; cum non negotiationis causa, sed

quoniam superfluit, distrahantur. Unde si legeretur vinum, vel oleum, quod est in certo loco, etiam debebitur venale, quod ex propriis vineis, vel olivetis testator percepit, Menoch. numero decimo primo. Pinel. num. 44. licet dubitet.

Sed contrarium aliquibus fundamentis probat Hieron. Gabr. supra, num. 36. cui favet aperte Scævola in dict. l. generali, §. Idem quasi. ff. de usufructu. legat. ubi decidit, falsus percepti ex propriis salinis usufructum uxori non competere, quæ usufructuaria earum à testatore relicta est; & rationem subdit his verbis: Respondi de iis legatis, quæ venalia ibi essent, non sensisse testatorem. Unde colligitur, fructus ex propriis rebus collectos venditioni destinatos, cæteris rebus venalibus, ac mercibus æquiparari, ac per consequens ad legatarium in casu, de quo agimus, non pertinere & quamvis D. Covarruvias aliter hunc textum interpretetur asserens, ideo uxori falsi usufructum non deberi, quia, fundi usufructu legato, fructus jam collecti non debentur; tamen Consultus non ea nititur ratione, sed quod salvenalis habebatur, innuens, saltem ad proprium usum domus testatoris, si ibi esset, deberi; quod forsitan speciale est in salinis, ut non censeantur fructus collecti, donec alio sal disporeretur, qui ut plurimum non conheret solo, sed supra superficiem terræ conficitur, unde amovetur, ut cervus fiat, ut in Hispania evenit; hinc sal in salinis ipsis coacervatus, inter fructus pendentes potest computari, quare sub usufructu salinarum ipsum contineri sensit Scævola, nisi venalis esset. Hæc autem mea consideratio aliorum iudicio ingenuè subjicitur.

Præmissa quæstio nullo modo ad fructus ex gregibus perceptos attinet; nam ipsi greges negotiationis causa comparantur, mercisque appellatione idè continentur; Merlin. d. quest. 45. n. 31. Nihilominus prior sententia magis aridet, admittit D. Covar. interpretatione ad Scævolum, qui idè salè venalem non comprehendit asseruit, quia jam coacervatus erat, & deductus à loco, in quo conficiebatur, ut veniret, quare ad usufructuariam spectare non poterat, cum fructus pendens esse desineret.

Ad Num. 4.

Si relinquuntur res in certo loco repositæ, aliqua venali excepta, cætera omnia venalia, quæ ibi reperiantur, ad legatarium pertinebunt; nam ex eo, quod testator aliquid venale excepit, præsumitur reliqua comprehendisse venalia sub generali dispositione, cum exceptio debeat esse de contentis sub regula. Ita Menoch. n. 12. Ruin. conf. 32. num. 7. vers. Ponderanda, lib. 2. Idem de hypotheca agentes tenent Merlin. dict. quest. 45. n. 22. Gait. d. c. 4. q. 5. n. 155. Molin. d. disp. 203.

Quibus conjecturis, & aliam adjicit Menoch. n. 13. scilicet propter qualitatem personarum legatum ad venalia ampliari, ut si testator dives libertis suis res, quæ domi sunt, reliquerit; l. quæstium 12. §. Sed & Papinianus, ff. de fund. instr. Roman. singul. 649. Put. d. decis. 20. in fine. In quo iudicis versabitur arbitrium, qui quantitate mercium, & aliis defuncti facultatibus pensatis, æstimabit, an sit verisimile, quod voluerit venalia quoque libertis relinquere, ut Consultus inquit.

Ibi: Constat etenim, & pendet ab illa elegantiori quæstione.

Exceptio debet esse de illis, quæ sub regula comprehenduntur, atque ita ex eo, quod excipitur, quid regula

regula contineat; declaratur: l. sed an ultro 10. §. 1. ff. de negot. get. Pareja de instrument. edit. tom. 1. tit. 2. resolut. 6. n. 362. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præf. 36. n. 19. Argel. de acquirend. posses. quest. 3. art. 9. n. 12. Cagnol. in l. 1. n. 31. & 34. ff. de reg. jur. Afflicti. decis. 45. n. 2. Surd. decis. 224. n. 13. Chartar. decis. 67. n. 35. & 55. Cyriac. tom. 2. controvers. 207. nu. 21. Marefcot. supra, lib. 2. c. 94. n. 67. Cevall. tom. 1. quest. 76. n. 31. Gutierrez. practica. lib. 4. quest. 54. n. 1. Amat. variar. lib. 2. resolut. 74. n. 5. Tufch. lit. E. conclus. 423. n. 6. & dixi sup. lib. 1. c. 6. n. 13.

Vers. Et ideo hac ratione.

35 Regula solet ampliari, adjecta exceptione, ad ea, quæ alioqui nõ comprehenderet. l. quæstium. §. Idem respondit, domo; vers. Denique Neratius, ff. de fund. instr. Menoch. d. l. 3. præf. 116. n. 74. cum aliis, & conf. 87. n. 36. Alexand. in l. ult. ff. quod quisque juris, tal. in l. properandum, in princip. nu. 7. C. de judic. Dec. in l. 1. n. 25. ff. de reg. jur. Socin. lun. cons. 34. n. 7. lib. 1. Tiraquel. de retract. lignag. ad finem, nu. 24. Cyriac. cum aliis tom. 1. controvers. 196. n. 113. Merlin. d. q. 45. nu. 22. quod declara, ut infra, n. 49.

Ad Num. 5.

36 Pro interpretatione l. nam quod liquida, §. ult. ff. de pen. legat. præmittendum est, quod licet regula per exceptionem regulariter declaratur, ut nuper dicebamus; aliquando tamen dispositio, quæ alioqui plana foret, propter id, quod excipitur dubia redditur; prout evenit in mandato generali, quod quos casus contineat, non dabitur; sed si in eo excipiat causa aliqua speciale mandatum desiderans, quid sub ipso comprehendatur maxime controvertitur; ut constat ex traditis per D. Covar. infra, ex nu. 8. Similiter in d. §. fin. manifestum erat, quid, omni peno legata, deberetur; erat enim penus ubique relicta præstanda, at propter illam exceptionem, Excepto vino, quod Romæ erit, cepit ambigi de regula, & mente testatoris, utrum scilicet penus omnis, vel sola, quæ in Urbe erat, fuisset relicta. Dubitanti occasionem præbuit, quod testator excepit vinum, quod Romæ habebat, & non alibi, cujus ratio cum lateret, Consulti tanquam in re obscura, quod minimum est, nempe penum Romæ repositam duntaxat deberi, respondere juxta juris regulas, l. semper, in obscuris 9. ff. de reg. jur. existimantes idè vinum in Urbe relictum excepisse, quia de peno ibidem existenti tantum legando cogitavit testator. Cui favet itidem, quod semper in dubiis præsumendum est, testatorem velle quanto minus possibile sit hæredem onerare; l. unum ex familia 69. §. Si rem, ff. de legat. 2. Menoch. conf. 395. num. 86. Cyriac. tom. 2. controvers. 283. num. 25. Surd. conf. 7. nu. 56. Quare ea interpretatio voluntatis debet amplecti, per quam magis hæres releveretur, l. si ita sit scriptum 14. ff. de legat. 1. l. 1. ff. de liberat. legat. l. cum alienam 10. C. de legat.

Vers. Nam cum exceptio. Ibi: Mibi tamen isthæc consideratio.

37 Interpretatio etiam Bartoli ex eo rejici potest, quod si relativum, illud; referretur ad penum, non ponetur in terminatione neutra, sed in alia, quæ verbo penus & non verbo vinum, conveniret, ut sic loquutionis amphibologia vitaretur.

Ibi: Ut congrua sit exceptio sat est, quod sit de regula.

Adde Cyriac. tom. 3. controvers. 531. n. 15. Cagnol. in l. 1. num. 30. ff. de reg. jur. Cephal. cons. 153. n. 58.

Vers. Quintò communis, Ibi: Et Oldrad. conf. 8. Dec. in cap. sedes.

Hæc ratio Oldradi difficultate non caret, si quidem restrictio ad locum adjecta uni ex rebus, quæ legantur, facit conjecturam, ut intelligatur testator etiam in aliis eandem restrictionem facere voluisse, quo casu loquitur Consultus in l. quæstium 76. §. 1. ff. de legat. 3. quæ pro Oldrado adducitur; & comprobatur ex l. fin. §. ult. ff. De tritico, vin. & ol. leg. Sed aliud est, quod per restrictionem exceptionis ad locum, regula quoque generalis coarctetur, cum potius ex limitatione exceptionis ampliatio regulæ inducatur, siquidem proprium est exceptionis, in non exceptis firmare contrarium; cap. domus. 32. quest. 7. l. quæstium 12. §. Idem respondit, domo, ff. de fund. instr. Thom. Debene de immunit. Eccl. tit. 2. c. 16. dub. 8. n. 4. Argel. sup. q. 18. art. 4. n. 3. Menoch. d. lib. 4. præf. 83. n. 40. Cyriac. tit. 1. controvers. 55. n. 9. Undè restrictio exceptione addita, non videtur ad non excepta extendi posse, nisi ea ratione, quam nuper tradidimus, n. 36.

Ibi: Primùm, ubi regula obscura.

Per exceptionem enim regula declaratur, d. l. 39. quæstium, §. Idem respondit. Menoch. conf. 518. n. 11. conf. 624. n. 10. Bart. in d. §. Idem respondit, Dec. in l. 1. n. 21. ff. de reg. jur. Cyriac. tom. 1. controvers. 69. n. 34. Surd. d. decis. 224. n. 12. Cavalcan. de iis. §. n. 5. part. 1. Cæsar. Barz. Bononiens. decis. 83. n. 9. & decis. 125. n. 3. Valenzuela conf. 83. à n. 88. Plot. in l. si quando, n. 207. vers. Quia exceptiones, C. unde vi, Pareja supra, tom. 1. tit. 5. resolut. 13. n. 17.

Ibi: Quartò, si quæ ratio.

Similiter ad §. Uxori, respondendum est, ut supra, n. 38. ad l. quæstium, §. 1. ff. de legat. 3. ubi hanc rationem Oldradi impugnavimus.

Ibi: Quintum, etsi Iurisconsulto his, vel aliis.

Difficile quidem est responsum Consulti in d. l. 40. nam quod liquida, §. ult. tamen favore hæredis, ob præsumptam testatoris affectionem erga illum, in dubio contra legatarium decisum est, ut diximus supra, n. 36.

Ad Num. 6.

Exceptio firmat regulam in contrarium, ultra laudatos supra, n. 38. in fin. hoc ipsum probant Rom. sig. 37. n. 8. Grat. discept. forens. c. 598. Giurb. conf. 120. n. 18. Carleval. de judic. tom. 2. tit. 3. disp. 16. n. 40. Everard. in loc. legalib. loc. 9. ab except. ad reg. & loc. 99. ab speciali, Matienz. in l. 1. glof. 15. tit. 10. l. 5. Recopil. Mieres de majorat. part. 1. q. 22. à n. 2. Simon de Prætis de interpret. ultim. vol. l. 4. interpret. 2. dub. 3. per tot. Mantica. de tacit. & amb. 4. conv. l. 7. tit. 16. à n. 30. Pareja d. tom. 1. tit. 2. resolut. 5. n. 44. Flamin. de resignat. beneficior. lib. 5. q. 6. n. 186. Tufch. lit. E. conclus. 422. per tot. Seraphin. decis. 980. n. 7. August. Barbof. de axiomat. jur. axiomat. 84. nu. 4. qui n. 5. limitat, quando alia interpretatio capi potest, Frederic. de Senis conf. 233. n. 3. vers. Non obstat. Ibi:

Ibi. Exceptio tamē ipsa ad similem extenditur.

42 Exceptio non confirmat regulam in casibus exceptio similibus, imò ad ipsos extenditur, D. Covar. in cap. alma mater p. 1. §. 11. n. 15. vers. Tertiò etiam si in his de sent. excom. in 6. Aug. Barbof. in collect. ad c. cum dilectis, n. 4. de confirm. uti. vel inutil. Menoch. conf. 250. n. 57. Delbene supra, c. 19. dubit. 11. n. 16. Gutrier. Canoniar. quest. lib. 1. c. 14. n. 9. Molina de primogen. lib. 1. cap. 9. n. 34.

43 Similes verò casus illi dicuntur, in quibus eadem, vel major ratio, quam in expresso reperitur, Cyriac. 2. 1. contr. 96. n. 39. Menoch. d. arbitr. l. 2. cas. 84. n. 8. ubi alii Bald. in illud. col. 2. C. de Sacros. Eccl. Carleval. 3. d. ff. 5. n. 19. & isti quidem casus comprehenssi sub dispositione non minus censentur, quam expressi, Bald. in l. per diversas, n. 6. Cod. mandati, Menoch. d. lib. 4. pref. 67. n. 16. latè Cyriac. tom. 3. contr. 478. à n. 57. Argel. supra, qu. 17. art. 6. n. 3. quare proprie non dicitur extensio, sed comprehensio, ut pluribus relatis, asserit Cyriac. n. 79. qui n. 70. ex Fachinæo conf. 47. n. 31. lib. 1. rationem reddit; nam sicut genus proprie suas species continet, ita & ratio casus similes non expressos complectitur.

Ibi: Quibus ad stipulatur, quòd regula.

44 In correctoriis extensio ob identitatem, vel majoritate rationis, non admittitur de casu ad casum; l. quod contra 174. ff. de reg. jur. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 13. n. 40. vers. Nec obstat, si dicatur, Argel. supra, quest. 6. art. 1. n. 4. & 14. Menoch. conf. 537. n. 3. Jason. in Authent. quas actiones. Cod. de Sacrosanct. Eccl. Duennas reg. 286. Villalobos commun. opinio. lib. E. num. 153. Tiraquel. de jur. marit. glof. 2. n. 22. Vivian. commun. opinio. tom. 1. lib. 1. tit. 17. de legib. n. 112. Per. Barbof. in d. l. si constante, in princip. n. 106. ff. solut. mar. Farinac. in fragment. crimin. part. 1. lib. E. n. 75. Cevall. tom. 1. quest. 336. n. 3. Delbene. d. et. tom. 2. cap. 14. dubit. 14. n. 1. 11. Idem in exorbitantibus à jure, tenent Bartol. in l. si verò, §. de viro, à n. 1. ff. soluc. matrim. ubi Roman. Carleval. d. cit. 3. disputat. 28. n. 16. Tiraquel. in l. si unquam, verb. libertis, n. 27. Cod. de revocand. donat. Olsch. Pedemontan. decis. 120. n. 8. Villadieg. in rubric. de extensione leg. exorbitant. n. 3. Farinac. supra, nu. 124. Sed caularum favor efficit, ut in his extensioni sit locus Argel. quest. 4. art. 1. n. 5. Craveta de antiquitat. tempor. part. 4. in princip. nu. 79. Villadieg. in rubric. de extension. leg. limitativar. à n. 9. & in d. rubric. de extension. leg. exorbitant. n. 3. in fine. in ult. ampliat. Farinac. n. 108. 109.

45 Quod si in lege correctoria ejus ratio exprimat, ad casus similes extenditur correctio, Tiraquel. in tract. causa cessante, part. 1. num. 142. & de retract. lignag. §. 20. n. 3. 8. Hipolyt. in l. si quis viduam, n. 26. ff. de questionib. Menoch. conf. 484. n. 8. 9. Menchaca, lib. 1. successio. §. 6. nu. 6. Pintel. in l. 1. part. 3. n. 64. Cod. de bon. matern. Mexia in pragmat. taxæ pan. conclus. 4. n. 8. Per. Barbof. in d. l. si constante, in princip. numer. 102. Pat. Sanchez de matrim. lib. 8. tit. 1. n. 34. Joan. Valer. de different. inter utrumque for. verb. lex, different. 5.

Ibi: Nam & casus omissus manet decidendus.

46 Casus in dispositione qualibet omissus ex dispositione juris communis venit decidendus, l. si cum dotem 23. ff. solut. matrim. l. si extraneus 6. ff. de

condict. caus. data, Cyriac. tom. 2. controvers. 210. n. 49. Caball. resolut. crim. cas. 271. n. 7. Escobar. de ratiocin. lib. 1. cap. 28. n. 6. Rota apud Vivian. in prax. jur. patronat. decis. 62. n. 6. Pareja supra. dict. tit. 5. re. jo. ut. 10. n. 4. Tusch. lit. O. conclus. 116. Ferrer. in Constitutionib. Cathalon. glof. 5. n. 104. Menoch. conf. 76. n. 8. Tiraquel. de jur. primog. quest. 40. n. 194. Cevall. tom. 2. q. 762. n. 10. Marefc. d. lib. 2. c. 77. n. 29. Pacian. de probat. lib. 1. c. 34. n. 6.

Non autem casus omissus dicitur, qui sub dispositione aliquo modo tacite comprehenditur, vel propter rationis identitatem, aut præsumptam mentem disponentis, Bald. in d. l. per diversas, col. 1. C. mandat. Cravet. conf. 326. n. 9. vers. Septimò, considero, Cyriac. tom. 2. controvers. 301. n. 26. & 27. Menoch. conf. 5. n. 25. conf. 232. n. 35. conf. 289. nu. 46. qui alios laudat.

Ibi: Imò etiam si quid excipitur à regula.

Ubi aliàs de jure locus est extensionis, dictio taxativa addita exceptioni, vel dispositioni cuilibet, non impedit casuum similibus comprehensionem, Delbene, d. l. 2. c. 19. dub. 11. n. 11. Anc. Gom. var. lib. cap. 11. n. 13. Gutrier. Canoniar. lib. 1. cap. 14. n. 5. Padill. in authent. res, que, n. 81. C. commun. de leg. qui communem dicit, Menoch. lib. 4. pref. 36. n. 20. & conf. 166. n. 14. Cravet. de antiquit. tempor. par. 4. princip. n. 112. Socin. Jun. conf. 53. n. 6. lib. 2. Sanchez in præcept. Decalog. cap. 15. n. 37. Fontanel. de pact. nuptialib. tom. 1. claus. 4. glof. 28. à n. 17. Molin. de primog. lib. 4. cap. 9. n. 34. August. Barbof. in collectan. ad Clement. ex. vi. n. 2. de verbor. significat. Surd. conf. 443. n. 32. vol. 3. Cyriac. d. contror. 478. n. 83. Idem quoad personas dicendum est, ut taxativa non excludat personas similes expressis, Bald. in l. fin. C. de actionib. empt. Menoch. conf. 705. n. 9. Curt. Senior. conf. 77. colum. 10. vers. Quia respondeo.

Ad Num. 7.

Per exceptionem regulam ampliari non posse, scripserunt Tiraq. de retract. lignag. ad finem, nu. 94. ubi latè August. Barbof. de axiomat. juris. axiomat. 84. n. 7. Stephan. de Fredericis de interpretat. jur. part. 2. n. 125. Casan. conf. 8. n. 48. Menoch. conf. 416. n. 25. Sed dicendum videtur, quòd hæc sententia erit vera, si de extensione, seu ampliatione strictè sumpta accipiatur: nam certum est proprie non dici regulam extendi ad casus, qui sub eadem etiam implicite continentur, sicut proxime dicebamus; & notant Cyriac. ex multis, dict. controvers. 478. à n. 79. Augustin. Barbof. in collectan. ad cap. 1. n. 4. de temporib. ordinat. in 6. Per exceptionem autem regula non ampliatur ad alia, quæ absque illa non comprehendebantur, sed solum comprehensa aperiuntur.

Nec refert, quod si exceptio non adjiceretur, regula non contineret, quæ ea apposta non complectitur; ut in exemplo quartæ conclusionis D. Covarruvias, de jam venali excepta: hoc enim pro venit ex ignorata mente proferentis, qui per inepta verba propriam explicat voluntatem, minus dicens, quam sentit, ac vult; atque ita exceptio regulam non extendit, sed solum declarat. Ex hoc tamen ab effectu dicitur exceptio regulam ampliare, cum per illam veniamus in cognitionem voluntatis disponentis, quæ strictius secundum verba contra mentem loquentis exequeretur, nisi exceptio ipsam manifestaret.

Ad Num. 8.

Supra, lib. 1. cap. 6. ex nu. 22. Ancharrani sententiam latè comprobavimus.

Ad Num. 9.

Similiter ex eisdem rationibus, quas consideravimus, ubi proxime, & hoc displicet; nam casus iste, & præcedens sunt similes: videatur Barbof. in collectan. ad cap. 2. n. 8. de offic. Vicarii, in 6.

Ibi: Horum sententia primò ex eo probatur.

Huic rationi omninò adversatur dict. l. nam quod liquida, §. ult. ubi per exceptionem vim regula circa penum restringitur.

Ibi: Secundo: satis est exceptionem.

50 Hoc verum esset, si omnia quæ sub regula ex proprietate sermonis non comprehenduntur, exprimerentur; sed cum una excipitur duntaxat species, ut lana venalis: nequaquam ostenditur cætera venalia ad regulam non pertinere; imò contrarium planè colligitur, eo quod exceptio debet esse de contentis in regula, ut probat Consultus in dict. l. questum 12. §. Idem respondit, domo instructa, ibi: Nam qui hæc inquit. excipit, non potest non videri de cæteris rebus; que in ea essent, sensisse, ff. de fund. instruct.

Ibi: Tertio, exceptio ad hoc à regula fit.

51 Licet quæ tendunt ad diminutionem, non debeant augmentum operari, ut diximus supra, lib. 1. cap. 6. num. 25. id est intelligendum directe, secus per consequentiam; nam hoc modo sæpe in jure illa regula fallit, l. denique 8. §. Interdum, ff. de pecul. legat. ubi Glof. verb. interpretantur, similes decisiones adducit. Exceptio autem non operatur augmentum regula, nisi indirectè, quatenus per eandem voluntas disponentis declaratur.

Ibi: Nam quoad juris dispositionem.

52 Neque ista obstant, nam exceptio mentem loquentis, à qua regula pendet, optime manifestat; quamvis ipsi regulæ sit contraria, cum ea sit contrarium natura, ut uno cognito, in alterius cognitionem perveniamus; textus in §. 1. ubi Glof. verb. simul. intelligimus, Instir. de his qui sui, vel al. jur. sunt.

Ibi: Sed id, ut & hoc obiter adnotemus.

53 Regula & exceptio quamvis inter se opponantur, utraque tamen secundum diversam rationem juri potest convenire.

Ibi: Quarto, fortis instat consideratio.

54 Respondetur, quòd ut exceptio congrua sit, necesse est omninò, quòd exceptum ratione aliqua contineatur in regula, nisi excipiat, l. sed an ultro 10. §. 1. ff. de negot. gest. Unde ne exceptio lanæ venalis inepta sit in casu d. §. Uxor, necessariò est fatendum, venalia cætera sub legato generali rerum, quæ domi sunt testatorem voluisse comprehendere; cum alioquin venalis lana de contentis sub regula non esset. Nec dicat aliquis, sufficere, ut bona sit exceptio Faria addit. ad Covar. Tom. I.

rio, quod defunctus sub regula lanam venalem comprehenderet, nec opus esse, reliqua venalia comprehendisse: hoc enim in se verum est, sed verba generalia, quibus legatum est, apta sunt; ut ex mente loquentis ad omnia venalia extendantur; non autem ad speciem particularem, ut lanam; atque ita propter verborum generalitatem dici non potest, solum lanam venalem fuisse comprehensam, sed simul cum cæteris venalibus omnibus, etsi illa tantum fuerit excepta:

Ibi: Unde in hac, quam tractamus, questione.

Quamvis Ancharrani sententiam quoad decisionem textus in c. qui ad agendum, de procurat. in 6. probaverim lib. 1. cap. 6. n. 22. cum seq. aliis fundamentis sum motus, quæ ibi poterunt videri. Tamen ejus rationes proxime impugnavi in defensionem quarti intellectus per D. Covar. traditi supra, n. 4. ad d. §. Uxor, quoniam mihi verus est visus; ubi enim jura non exigunt aliquid specialiter fieri, sufficit interpretativa voluntas, quæ ex exceptione lanæ venalis colligitur, ut cætera venalia censentur legata; cum sapissimè in ultimis voluntatibus, etsi verba deficient, dispositio ex conjecturis sustineatur, l. cum proponebatur 66. ff. de legat. 2. l. cum avus 101. ff. de condit. & demonstrat. l. generaliter 6. C. de instir. & substitut. & alibi passim. Atfectus est in d. cap. qui ad agendum de procur. in 6. & in d. cap. 2. de offic. vicarii, eod. lib. 6. in quibus de actu specialiter faciendo tractatur.

Ne refragatur præmissis, fat esse, quòd exceptio sit de regula secundum verborum corticem, etsi non juxta juris intellectum: Nam respondetur hic de jure non quæri, sed de voluntate defuncti, qui si cognovisset; lanam sub verbis cum effectu non comprehendi, minimè eam exciperet; quandoquidem foret ineptum, ac inane: præterea, si solum ad verborum sonum attenderet, omnia venalia exciperet, cum hæc sub illo contineri videantur, si vellet, ut non præstarentur; sed dum solum lanam venalem excipit, cætera venalia legasse demonstravit.

Vers. Quinta conclusio.

De his supra, num. 10. cum seqq. & n. 22. 23.

Ad Num. 10.

De significatione particulæ, seu, latè August. Barbof. de dictionib. dict. 363. Tuschus lit. D. conclus. 372. Calvin. in lexic. jur. Alberic. in suo dictionario.

Ibi: Quia verbum, seu, ampliandi legati causa positum est.

Particula, seu, in legatis ampliativè accipienda est, ut ultra laudatos hic à D. Covarruv. sentiunt Barbof. ubi proxime, num. 8. Stracha de Adjecto, part. 4. quest. 1. à n. 4. Cened. post lib. Canoniar. & practicar. sing. 15. n. 3. Gomez in §. Sed ista, n. 38. Inst. de actionib. Natta conf. 626. nu. 11. Cravet. conf. 105. n. 6. Roman. sing. 552. Calvin. supra Contra infra, n. 60.

Ibi: Nec refert concipiatur legatum per verba singularis.

Sequuntur Tusch. supran. 13. Francisc. Cremenf. sing. 59